

ABONAMENTUL:
Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Făgăduințe țariste.

Arad, 5 August.

Glasul formidabil al populației pestrițe din imperiul moscovit, sute de ani, s'a lovit zădărnice de ușile încuiate, de drugii de fier dela ferestrele cluburilor marilor duci. Murmurul amenințător, suferințele robilor din uriașa țară a lui Rurik, n'au putut pătrunde prin zidurile groase dela Tsarskoje-Selo, ori de aiurea, până în camerele de lucru ale marilor tirani dispăruți, ori până la masa de scris a lui Nicolae Romanov, care în aceste zile se uscă de îngrijorări, în uriașul său castel dela Neva.

Veacuri dearândul, poporul rus a fost măcelărit în războaie după războaie, mânat nebunește la moarte de stăpânii lui, de urmașii nedemni ai boerului Romanov. Și după atâtea înjosiri și dezastre, după scurte vremuri de avânt, sub câțiva domnitori înțelepți, Rusia favorizată de împrejurări a crescut uriașe.

Năpastele ce au venit asupra ei n'au corectat însă aproape nimic din sistemul criminal de conducere, ce se bucură de o extinsă practică acolo. După războiul din Mandjuria și după revoluția ultimă, s'au făcut ceva îndreptări, ce e drept, doar în armată cele vre-o 20 miliarde ale Franței, au făcut mari isprăvi, luându-se în considerare starea în care a aflat-o războiul cu Japonia.

A trebuit să vină în sfârșit acest războiu îngrozitor, a trebuit să curgă fluvii de sânge, a trebuit să se înalțe munți de cadavre, de cenuse, de ruine, la granițe, a trebuit să se frământă pământul cu sânge, în urma armatelor rusești, pentru a se vorbi în sfârșit în

Dumă și de nenorocitul popor rusesc, de bieții Poloni, cărora li se dă autonomie abia acum, când aproape în întregime sunt scăpați, de sub domnia cnutului, de ovreii cari au mai rămas din generositatea cazacilor și de celelalte sărmame neamuri obidite, din marea împărăție dela Nord. La Tsarskoje-Selo, au crescut îngrijorările din cauza insucceselor armatelor ruse, cari nu prea au chef de luptă, după ce în urma atâtor războaie sângeroase, puțin s'a schimbat în viața lor insuportabilă. Au crescut îngrijorările la curte și trebuia deci să se facă oarecari făgăduințe celor ce de 12 luni sângeră într'una *pentru o cauză, care nu e a lor*. Și țarul Nicolae Romanov le întinde acum mâna — prin Dumă — mușicilor și celorlalte neamuri din imperiul său, le întinde mâna sa albă, mâna imperială, care prin un singur gest ar putea frânge lanțul, care ține în robie un popor nobil și viteaz și atâtea alte neamuri, cari sângeră azi pentru Rusia. Nicolae Romanov întinde mâna sa înmănușată, armatelor sale, pe trupurile cărora alătura de rănilor ce le primesc neconștient de un an încoace, se văd încă urmele cnutului căzăcesc. Poporul uriaș al Rusiei, dela care guvernul ia în fiecare an două miliarde de ruble, a primit acum prin Dumă, o seamă de frumoase făgăduințe, dela împăratul lui. Le promite Nicolae Romanov lucruri frumoase: în loc de temnițe le va zidi școli, în loc de cazaci, le va da dascăli cu carte și cinstiți și pământ le va da el, fabrici uriașe va clădi, pentru bimele lor, pentru bimele Rusiei întregi. Toate ce au trecut să fie uitate. Mâne va începe o viață nouă. Așa promite țarul tuturor Rușilor popoarelor sale, în aceste timpuri grele pentru imperiul său. Mai

întâi de toate însă — cere țarul — toți să fie una, în uriașa sfortare pentru biruința Rusiei, fiecare să se facă, mai întâi de toate, vrednic de viitorul paradis rusesc.

Oricum s'or schimba sorții pe teatrele de războiu un lucru e însă sigur: Rusia se aprobe o radicală regenerare.

Războiul acesta grozav, cura asta teribilă de foc și de sânge, prin care trece omenirea, va face schimbări uimitoare în statele cari vreau să trăiască. Multe forme de stăpânire s'or schimba, destrăma-se-vor multe socoteli artificiale.

Stăm totuși o clipă și nedumeriți ne întrebăm: Să fi muiat oare acest războiu întru atâta inima lui Nicolae al II-lea și a sfinților săi, încât să fie posibilă o bruscă, o fericită întorsătură în felul lor de stăpânire?... Să fi pătruns oare suflul vremilor noi prin zidurile groase dela Tsarskoje-Selo?...

Glasul atâtor mari apostoli ai Rusiei, să fi înduplecat oare pe cei din fruntea împărăției, la o nouă viață?... Să-l fi merit oare D-zeu pe Nicolae al II-lea, ca într'o bună zi să fie cel mai mare, cel mai nobil urmaș al boerului Romanov? Toate acestea să fie oare posibile, ori sunt numai visuri, visate de atâți vizionari fii ai imperiului țarist, ce mănâncă pâinea amară a exilului, ori putrezesc în temnițele grozave ale Siberiei?

Va trece vreme la mijloc și sângele va înceta să mai curgă. Țările ce au sângerat atâta, vor începe o altă viață.

Învinsă ori învingătoare, — ca și alte țări — Rusia de azi va trebui să se schimbe. După acest războiu fără pereche, curentul de regenerare va învinge și în imperiul țarului.

Teodor V. Păcățian:

Cartea de aur.

De Vasilie Goldiș.

În zilele din urmă a ieșit de sub tipar și s'a distribuit abonaților volumul VIII din „Cartea de aur” a dlui Teodor V. Păcățianu.

Opt volume, de câte 700—800 pagini, chiar numai munca fizică a autorului merită considerația cea mai intențată a publicului românesc. De zeci de ani intelectualii români, îndeosebi cei ce se deprind cu studiarea luptelor politice din trecut ale neamului românesc din Ungaria și Transilvania, simțeau adânc lipsa unei colecții a documentelor acestor lupte. *Gheorghe Barițiu* a încercat să scrie istoria Ardealului din punct de vedere românesc, dar ni-a dat numai frânturi reduse, „părți alese”, cum le zice dânsul, foarte prețioase, dar tot atunci prea insuficiente pentru cunoașterea trecutului nostru politic. Mai avem și alte publicațiuni prețioase, în cari se află material bogat pentru istoria noastră politică, între ele socotesc cea mai de valoare „Chestiunea Română în Transilvania și

Ungaria” de Eugen Brote (1895), dar' până azi nu am avut o colecție completă, unde să fie adunat întreg materialul, de care neapărat are lipsă celce voiește să cunoască *trecutul politic*, mai vârtos luptele politice ale poporului românesc din Ungaria și Transilvania. Lucrarea aceasta și-a propus a o săvârși d. Teodor V. Păcățian.

Colecția dlui Păcățian începe cu situațiunea bisericeii române sub principii calvini și cea dintâi mișcare pentru apărarea bisericeii strămoșești, amintită în opul dlui Păcățian, este aceea a mitropolitului *Ilie Oreste* din Alba-Iulia. Cu lupta și căderea mitropolitului Oreste, prin mijlocul veacului 17, se începe „Cartea de aur” și se termină (în volumul al VIII-lea) cu înfrângerea partidului național român la alegerile parlamentare din 1910. Lupte și înfrângeri, — acesta este conținutul trist al „Cărții de aur”. Ce adânc trebuie să fi fost simțite cuvintele autorului, cu cari termină prefata volumului VIII: — „iar greșelile ori scăderile mai mari le vor îndrepta cei ce vor veni să completeze și să continue lucrarea aceasta, urmașii, cărora le doresc să fie mai norocoși decât mine și să poată scrie și despre *izbânzi*, nu numai despre

lupte și jertfe”.

Care a fost scopul neobositului muncitor Teodor V. Păcățian? Ni-o spune el însuși în prefata primului volum, „pentru că numai în sufletele noastre, cel de azi și cel de mâine, de frumoasele lupte naționale din trecut, văzând greutatea ce erau atunci de învins și cunoscând jertfele aduse din partea părinților noștri, pentru ca să ne asigure o viață mai bună și mai puțin sbruciumată, de cum a fost a lor, ni se poate deștepta și imprimă în inimă *datorința* de a merge și noi pe aceeași cale, păstrând și apărând cu sfințenie aceea ce ne-a rămas dela ei și ce datori suntem să lăsăm și noi urmașilor noștri, în întregime și neatacată: *onoarea națională*”.

Onoarea națională! Bietul Păcățian a pățit ca marele său înaintaș Șincai,

Nu este locul aci să stăruim asupra durerosului fapt,

ci am voit numai să improspătăm în memoria cetitorilor vrednicia autorului, care s'a făcut părtaș de *onoarea națională* suferind cu demnitate

D. Păcățian spune despre opul său, că este

Numărul popular pe 1 an 4. cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul popular pe 1/2, 2 coroane

Pacea, cultura și libertatea vor găsi deschise granițele Rusiei de mâne. Puternicul suflu al vremurilor noi, va pătrunde înviorător prin zidurile groase dela Tsarskoje-Selo și țarul Nicolae se va putea plimba atunci liniștit, fără escortă căzăcească prin uriașa moștenire a Romanovilor.

Desideratele României.

Districtul Negotinului, România și Bulgaria.

În numărul său dela 14 Iulie, marele ziar „Deutsche Tageszeitung” scrie următoarele:

„Kölnische Zeitung” primește din Sofia știri, că România menține pretențiile sale la posesiunea districtului Negotin, în colțul de nord al Serbiei și că această cerere este inadmisibilă pentru Bulgaria, căci atunci ambele maluri ale Dunării ar fi românești, și legătura între Ungaria și Bulgaria ar fi la dispoziția României.

Această pretenție a României, formulată pentru prima oară în mod public, este destul de interesantă. Așa numitul district al Negotinului este vârful de nord-est al Serbiei, format de Dunăre înainte și după Porțile de fier. Acest vâri e mărginit de Ungaria sau mai bine zis de Dunăre, la est de România, la sud Bulgaria — pe când regiunea sârbă umple cotitura formată de Dunăre, și mai jos de Negotin, cedează locul vârfului de nord al Bulgariei. Însemnătatea districtului Negotin, adică a acelei părți din Serbia, care separă Bulgaria de Ungaria, este așadar despărțirea acestor două țări. Acum Serbia este ostilă, deci legătura dintre Ungaria și Bulgaria este întreruptă. Ea ar putea avea loc numai prin ocolirea spre est a regiunii sârbe pe malul stâng, adică prin teritoriul românesc. Această legătură a fost închisă acum de către România. Pentru Bulgaria este, bine înțeles, de cel mai mare interes, să se afle în contact liber cu Austro-Ungaria, prin urmare cu Europa-centrală, fără ca acest lucru să depindă de grația unei alte puteri. Este deci foarte de înțeles, dacă o astfel de pretenție a României asupra aceluși colț din Serbia, întâlnește în Bulgaria cea mai puternică rezistență. Dacă România ar stăpâni acolo, atunci nu numai că ambele maluri ale Dunării ar fi în mâinile sale, ci Bulgaria s'ar găsi tot așa de izolată de Europa-centrală ca și până acum, ba chiar și mai rău. O cale liberă la nord și o graniță directă cu Austro-Ungaria, sunt oarecum un drept geografic natural al Bul-

gari. Puterile centrale au de asemenea un interes puternic, ca Bulgaria să ajungă la acest drept al său. Prin această interesare României nu ar fi cătuși de puțin păgubite, dimpotrivă, ar trebui să se bucure că va fi separată de Serbia vecinic neliniștită.

„Kölnische Zeitung” observă foarte just, că este un semn caracteristic, că pretențiile României pe socoteala Serbiei sunt în directă contradicție cu toate propunerile și tendințele împătritei-înțelegeri. Noi de altfel avem ca și înainte o părere sceptică în ceea ce privește atitudinea României, de altfel nici știrea din Köln nu spune în care cercuri din România s'au formulat pretențiile asupra ținutului sârb. Deocamdată se poate vorbi numai de un simptom, deoarece există în România voci, cari formulează programe politice cari contrazic pe acelea ale împătritei-înțelegeri. Acel mic colț sârb inconjurat de Dunăre, mărginit de Ungaria, România și Bulgaria este de mare interes atât politic, cât și geografic și se pare, ca și când în viitor acest interes va trebui să devină și mai mare și mai general”.

Rușii hotărâți a evacua Varșovia.

— Cum motivează Rușii retragerea armatei lor. —

Trecând în revistă anul de războiu încheiat și comentând evenimentele apropiate, „Russki Invalid” socotește că înainte de război Rusia se aștepta ca Austro-Ungaria și Germania, cu mobilitățile lor rezezi și cu bogatele lor resurse tehnice, să sară înainte de toate asupra Rusiei. Spre a paraliza acest plan inamic, s'a decis în 1910 că teatrul de război rus care înaintează în teritoriul german și fortărețele lui mai la vest de Brest, nu vor fi aprovizionate și deci puse în stare de război. Pentru concentrarea rusă s'a ales regiunea dela est, mai ales Niemenul mediu, la nord; în urmă fortărețele Kovno, mai departe Bielowostok fortificat în această intențiune și mai departe cursul Bugului spre granița de sud. Această linie a fost considerată ca o mare linie contra armatei germane în cazul în care această din urmă, puternic organizată prin bogate mijloace tehnice, s'ar arunca asupra Rusiei. Aceasta este aproximativ situațiunea actuală și ne este evident primejdios de a ne agăța de ea, atribuind o importanță excesivă Vistulei și Narevului cu orasele și fortărețele lor. Este mai avantajos de a ne folosi de prețioasa profunzime a teatrului nostru de război și de a atrage forțele germane departe de baza lor și de a le sili să se epuizeze sub toate raporturile;

pentru a ajunge acest scop trebuie sacrificat teatrul înaintat al războiului.

Marșuri, lupte, privațiuni, vor trebui să extenzeze pe inamic și deja e a treia lună de când armata rusă execută acest plan. Deja învederat forța morală a armatei germane scade în ce privește înaintarea, iar prizonierii confirmând că această slăbire este și fizică. Războiul se va decide prin luptă și armă, independent de locul unde lupta se va da. Or, retragerea noastră ne promite această victorie, căci forțele noastre nu încep decât a se desfășura; abundența de muniții de război ne așteaptă în viitor, grație industriei naționale mobilizate și comandelor în străinătate, pe când actualmente inamicul este în condițiuni favorabile sub acest raport.

O privire retrospectivă ne arată că la începutul războiului când Germanii au rezezit masa lor asupra Francezilor, această săritură a atras un rezultat fericit pentru noi pe teatrul înaintat, mai ales de la Galizia. Acum pagina cărții s'a întors pe foaia cealaltă. E cu neputință a se pironi libertatea mișcării armatei ruse în cutare regiune ori graniță; e cu neputință a supune la asediu niște fortărețe puțin sigure și a le prevedea cu garnizoane, precum au făcut Austro-Ungarii la Przemyśl. Din această cauză cercetând pe o hartă frontul rusec, vedem pentru forțele vii ruse nevoia de a manevra pe linia fundamentală de desfășurare care este mai proprie pentru aceasta. Aceasta va fi sfârșitul cel mai avantajos al eforturilor noastre mai ales dela perioada lui Aprilie.

În acest moment avem în contra noastră mai toată cavaleria germană; aproape întreaga armată austro-ungară plus jumătatea tuturor forțelor germane, mai ales 70 de divizii de artilerie numeroase în piese și calibre.

Armata rusă rezistă eroic, susținând nu numai un foc infernal, dar cauzând inamicului nenumărate pierderi și extenuându-l cu toată perfecțiunea lui tehnică.

Va trebui să ne apropiem și de munițiunile cari merg spre armata noastră, să îndreptăm succesiv frontul nostru și să atragem pe inamic, chiar cu pretul evacuării Varșoviei pe linia Vistula-Ivanogorod-Novogeorgievsk. Această retragere va asigura Rusiei ofensiva de astădată definitivă și irezistibilă.

Intrând în anul al doilea de război, Rusia are planuri mai precise pentru sfârșitul campaniei, păstrând ferma rezoluțiune de a duce lupta la bun sfârșit. (Mg.)

„o istorie fidelă și conștientioasă a mișcărilor noastre politice-naționale din trecut, o publicare de documente autentice referitoare la aceste mișcări”. „Eu” — spune mai departe autorul — „am adunat numai materialul, bun și rău, pe seama aceluia, care-l va prelucra la timpul său pentru a compune aceea ce ne lipsește, istoria critică a luptelor noastre politice-naționale”.

Volumul prim al Cărții de aur în anul 1903 a fost prezentat Academiei Române la concurs pentru premiul Năsturel-Herescu. Cartea a fost împărțită spre cenzurare distinsului profesor dela universitatea din Iași d. A. D. Xenopol. Din frumosul raport, ce acest eminent istorician a făcut comisiei premiilor asupra opului dlui Păcățian reproducem următoarele:

„Valoarea acestei culegeri este netăgăduită, deoarece ea pune la îndemână fiecăruia cele mai de seamă acte, cărora a dat naștere înversunata luptă pentru drepturi și dreptate, purtată de națiunea română

și care a devenit mai ascutită, cu cât timpurile au înaintat, spre dauna tot mai mare a ambelor popoare, Românilor și Maghiarilor, pe cari situațiunea lor critică de insulă pierdută în un ocean germano-slav ar trebui dimpotrivă să-i indemne

la solidarizare și la unire întru apărarea existenței lor amenințate. Se înțelege, că o atare unire nu s'ar putea îndruma, decât pe calea părăsirei din partea Maghiarilor a politicei lor

urmată până acum

și cartea dlui Păcățianu, reamintind toate amănuntele acestor lupte, este menită a încorda și mai mult împotrivirea Românilor

dar această încordare e necesară, căci Românilor nu pot renunța la naționalitatea lor fără a se sinucide,

...Cartea domnului Păcățianu are deci o valoare mult mai mare decât simpla culegere de documente. Ea este un steag de luptă pentru frații noștri amenințați”.

Comisia premiilor a acceptat propunerea dlui profesor de istorie A. D. Xenopol și cu 5 voturi contra 3 a decis recomandarea cărții spre a primi premiul Năsturel, dar în ședința plenară a Academiei a obținut o altă carte majoritatea reglementară de două treimi și astfel premiul i s'a dat aceleia.

Rândurile de față nu au pretenția să constituie o recenziune științifică asupra opului din chestie. Va fi având lucrarea dlui T. V. Păcățianu multe defecte. Unele dintre acestea au

fost relevate și în raportul dlui A. D. Xenopol către Academia Română. Adunarea documentelor nu s'a făcut poate cu scrupulozitatea ce fără îndoială i se impune savantului și autorul par'că nici nu s'a gândit să ceară prin sita criticei metodice grăunțele adunate în hambarul său, ordonându-le și specificându-le sistematiceste. Și cu toate că laboriosul autor intenționase o simplă colecție a tuturor documentelor istorice referitoare la trecutul nostru politic, întru cât adică dânsul a ajuns să aibă știre de acelea documente, totuși el nu se mărginește la reproducerea materialului obiectiv, ci crede de folos a crea și o legătură organică oarecare între acel material și astfel ajunge să dea el însuși adeseori unele aprecieri ale situațiilor marcate prin diferitele acte și documente reproduce. Acestea aprecieri proprii ale autorului vor fi nu odată greșite și poate era mult mai potrivit să fi lipsit.

Recenziții riguroși deci îi vor afla multe scăderi Cărții de aur. Nu putea însă nimeni să tăgăduiască marea valoare a acestei lucrări mai vărtos pentru orientarea intelectualilor români asupra trecutului nostru politic. Și scopul de căpetenie a acestor rânduri este tocmai să revoace din nou atenția publicului românesc asupra monumentalei lucrări a dlui Păcățianu, îndemnând atât pe singuratici, cât și toate instituțiunile noastre să-și procure dela autor „Cartea de aur”.

„Amabilitățile din pressă străină.”

Răspuns atacurilor presei străine.

Sub titlul de mai sus confratele „Românul” (ziar guvernamental) din București ocupându-se de atacurile recente ale presei străine contra României răspunde următoarele:

„Suntem doar o țară cu interese ale sale cari nu pot fi identice cu interesele nimănui de peste hotar; de vreme ce voim să trăim, producem mereu conflicte între dorințele ori necesitățile altora și între condițiunile propriei noastre existențe. De aceea ar fi o mare naivitate să ne gândim numai la a stârni entuziasm dincolo de hotar prin acțiunea noastră politico-militară. De am stârni în mod constant un asemenea entuziasm, ar fi fără îndoială semn că suntem o națiune de eroi generoși, dar ar fi și dovadă că ne-am gândit mai presus de toate la nevoile altora și nu ale noastre. Dacă vom obține în mijlocul românimei aplauze entuziaste, să fim foarte mulțumiți când vom avea aplauze moderate de peste hotar.

Nu suntem și nu trebuie să fim izolați în marea luptă decisivă pentru organizațiunea politică viitoare a Europei și dependentelor sale, dar nu suntem nici identici cu nimeni de peste hotar, câtă vreme mai vrem să fim noi înșine.

Nu e de mirare deci dacă, între oamenii fără răspundere, de peste hotar să găsim unii, fie d. G. Clemenceau, dela Paris, fie d. Hahn de cealaltă parte a Rinului, cărora să nu le placă atitudinea României și care s'o execute cu oarecare desinvoltură, cu oarecare energie de stil caracteristică combatanților dăruiți de Creator cu un mare temperament. Opiniile lor în detaliu nici nu pot fi discutate, fiindcă, pentru noi, însuș punctul lor de vedere este greșit. Sunt luptătorii dintr'o partidă și privesc interesele partidei lor. Nici nu caută să facă prea multă psihologie, ca să-și explice atitudinea noastră din punctul nostru de vedere și de aceea nici argumentele, nici afirmațiile lor nu pot avea valoare decât pentru oamenii din țara lor.”

Iar confratele „L'Independance Roumaine”, oficiosul francez al guvernului român răspunde următoarele:

„Anume ziare din străinătate cred că ar avea dreptul să atace România pentru politica ei externă. În „L'Homme Enchaîné” de ex. d. Clémenceau ne învinovățește că nu ne-am aruncat la prima solicitare în văltoare și crede că dăm o prea excesivă grijă intereselor noastre proprii. Atitudinea dlui Clémenceau e pe cât de regretabilă, pe atât de nedreaptă, întemându-și critica pe o bază greșită. Ea pare ironică și ne învinovățește dar cel puțin nu amenință. Nu tot așa se poate spune aceasta despre unele ziare germane, cari vorbesc cu noi pe un ton cu totul altul.

Dar criticele și amenințările nu ne vor putea împiedeca să mergem înainte, având încredere în viitorul rasei noastre, care a trecut prin suferințele atâtor veacuri. Avem încredere, că România nu va pieri”.

„Am ajuns la sfârșitul volumului acestuia” — zice d. Păcățianu în cuvintele de încheiere — „și totodată la sfârșitul publicațiunii mele. Închei aici lucrarea aceasta, care m-a costat o muncă migăloasă de șasesprezece ani și a reclamat cheltuieli neacoperite de aproape opt mii de coroane, jertfite din sărăcia unui om, care trăiește din munca grea și istovitoare de puteri a gazetăriei”.

Gândiți-vă și vă închinați. Prin cinste, prin muncă, prin jertfă se înalță neamurile. Teodor V. Păcățianu a dat pildă strălucitoare de muncă și jertfă. A obosit șasesprezece ani de zile, ca să ofere generațiilor viitoare materialul trebuitor pentru orientarea lor politică, a jertfit din sărăcia lui opt mii de coroane pentru scopul acesta prea românesc și pe deasupra a mai stat șase luni în temniță, pentru că a reproșat în migălosul său op cuvintele înflăcătoare ale celor mai credincioși înaintași ai noștri. Și toate acestea d. Păcățianu le-a făcut fără sgomotul reclamei glorificatoare, ci retras în umbra modestiei atât de puțin lucrative.

Domnule Păcățian, primește adâncul meu respect și toată dragostea mea românească.

Din Duma rusească.

— Expozeul dlui Sassonow. —

In ședința dela 2 August a Dumei d. Sassonow, ministrul afacerilor externe a Rusiei, a făcut un lung expozeu al situației. Din cauza timpului limitat de care dispune d. Sassonow a spus că nu se va ocupa în expozeu din nou cu acei factori cari au provocat marea ciocnire actuală între popoare, dat fiind că nici Rusia, nici aliații săi nu sunt responsabili de calamitățile fără număr cari au întovărășit războiul. Va vorbi deci direct la situație.

Fidelitatea Italiei.

Dela ultimul meu expozeu, a început d. Sassonow, sunt de remarcat puține schimbări în relațiile internaționale. Rusia, acum ca și mai înainte este în strânsă alianță cu eroicii aliați, colaborarea forțelor lor se face în cel mai potrivit chip pentru a se ajunge ținta comună finală (aplauze). Familia aliaților și prietenilor s'a înmulțit cu un nou membru, Italia, care demult urmărește să-și elibereze pe consăngeni de sub jugul străin (ovații prelungite în întreaga Duma). Numele Trientului și Triestului a fost un avertisment războinic pentru descendenții acelor cari au luptat pentru renașterea Italiei. Timp de 5 luni guvernul Salandra a pregătit înțelepțește intrarea în acțiune și când a bătut ceasul s'a alipit Rusiei, Franței și Angliei pentru a realiza idealurile poporului italianesc (aplauze).

Avertisment către statele neutre.

Dacă și alte state ar fi urmat pilda Italiei repede s'ar fi încheiat războiul și s'ar fi putut relua munca pacinică. N'a trecut ora hotărârei supreme. Se poate spera că acele state neutre cari nu-și pot deslega pe alte căi problemele lor naționale nu vor lăsa să treacă prilejul. În Suedia s'a discutat mult acest lucru, dar părerile sunt împărțite, pline de contraste.

Prietenie cu America.

Nu e necesar să stăruiesc deosebit asupra raportului deosebit de bun de vecinătate pe care-l păstrăm cu Suedia și amintesc cu satisfacție corectitatea cu care guvernul suedez păstrează neutralitatea favorizând interesele noastre naționale. Tratatul anglo-german dela Stockholm în interes comercial, cari au avut de țintă o înțelegere între ambele părți, dorim să se încheie favorabil. Enormul material de război pe care Germania îl întrebunțează pentru otrăvirea soldaților noștri a trebuit să aibă drept consecință un sincer resentiment în țările neutre. Resenz a trezit și pe ocean. Poporația Statelor-Unite, pătrunsă de sentimente urbane, n'a putut face altceva decât ea să protesteze împotriva astorfel de evenimente ca scufundarea Lusitaniei care a costat viețile atâtor americani.

Asediul Dardanelor.

Trupele aliate cari luptă pe peninsula Gallipoli prin vitejia lor storc admirațiunea noastră (aplauze). Cu grele pierderi, înfruntând toate obstacolele pe cari Germanii le-au exploatat atât de isteț — trupele noastre se apropie de obiectul realizării tratatului nostru cu aliații. Turcii cari prevăd catastrofa se poartă cu cruzime de necrezut față de popoarele creștine ce se mai află sub stăpânirea lor. Îndeosebi situația femeilor și copiilor greci ne stoarce mila.

Atitudinea Româneli.

Nu mă îndoiesc că guvernele încă neutrale ale unor țări, în conformitate cu voința popoarelor lor, vor găsi calea pe care li-o indică interesele de viață și întreg trecutul lor. Cu acest prilej nu pot trece cu vederea presiunea pe care agenții germani și austro-ungari o exercitează asupra României. Guvernul român însă se împotrivesc dărz oricărei încercări de determinare. Noi și pe mai departe vom susține raportul nostru de prietenie cu ea, pentru a cărui păstrare se depun năzuinți din ambele părți.

Serbia și Muntenegru.

Tin de prisos să stăruiesc asupra campaniei Serbiei împotriva dușmanilor noștri. După acele minuni de vitejie pe cari armata sârbească le săvârșește cu puteri proaspete, Serbia, răzîmându-se pe ajutorul Franței și Angliei, e aplicată să cadă de acord cu aliații. Sunt convins că poporul sârbesc, conștiu de datoria sa patriotică, să aducă noi jertfe pe cari le reclamă evenimentele actuale extraordinare și cari deopotrivă privesc pe toți aliații. Cucerirea orașului Scutari de către Muntenegru s'a părut o necesitate, anunță guvernul din Cetinje, pentru că să se pună capăt hoțiilor săvârșite de bandele albaneze cari zădărniciu alimentarea normală a Muntenegrului.

Politica rusească în Asia.

Ați observat desigur că presa japoneză vorbește despre un acord strâns politic rusec-japonez. Ideia a

preocupat și presa noastră. Ambele țări se luptă de fapt împotriva aceluiaș dușman. Serviciile admirabile pe cari le-a făcut Japonia nouă și aliaților nu pot rămânea fără influință asupra guvernelor întregitei întelegeri.

Unmărim o politică de raporturi cât mai strânse între noi pe deoparte și Japonia și China pe de alta. Credem că vom ajunge la o unire definitivă cu guvernul chinez în chestia Mongoliei.

Guvernul nu se gândește la pace.

În sfârșit, trebuie să amintesc că dacă nu e proporțional rezultatul străduințelor de un an, nu-i permis să uităm că garanția învingerii ni-o dau țaria și vigozitatea noastră. O spun cu siguranță că guvernul de acord cu opinia publică nu se gândește să încheie pace până ce dușmanul nu va fi sădărit. Aceeș neclintită țarie călăuzește și pe credincioșii noștri aliați.

Acum sunt probleme ridicate la suprafață, cari în Iulie 1914 păreau niște visuri îndepărtate. Probleme atât de luminoase, e de prisos să le mai amintesc, cari angajează toate forțele noastre, pentru că întreaga Rusie e datoare să le realizeze în acest războiu pe care am fost constrâși să-l facem. Să ținem tare la lozinca: lupta cu dușmanul s'o purtăm mai departe până la victorie. Până atunci să păstrăm credința tare în triumful final al cauzei noastre drepte.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 4 August. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusec: Rușii ce se retrag pas de pas, între Vistula și Bug, au opus în diferite puncte, după obișnuința lor, iarăș rezistență. La nord de Dubienka și Cholm, pe Swinka și pe linia Lecna-Nowo-Alexandria s'au desfășurat lupte grele. Dușmanul a început în unele puncte ale frontului să dea contraatacuri, pentru ca să ne împiedece avansarea în urma lui, dar nu s'a putut ține și l'am respins, iar pe la miezul nopții a continuat să se retragă în direcția spre nord. Partea apuseană a Ivangorodului, ce se află pe țărmul de stânga al Vistulei e în mâinile noastre. Forțele germane, cari se găesc pe țărmul de ost al Vistulei, în față cu gura Radomkei, iarăș au progresat. Trupele noastre dintre Wladimir-Wolyskij și Sokal au împrăștiat un regiment de cazaci. La sud-est de Wladimir-Wolyskij se văd mari incendii. În Galizia orientală nimic nou.

Pe frontul italian: În circumscriptia Goriziei am respins la marginea platoului, în noaptea spre 3 August, iarăș mai multe atacuri izolate ale Italianilor. Așa la sud de Sdraussina și la ost de Polazzo, unde infanteria dușmanului a dat atac cu baioneta în două rânduri, dar l'am respins de amândouăori pricnuindu-i pierderi grele. În 3 August, după amezai după o preparare cu artileria, Italianii au încercat prin ploaie să ceată să înainteze iarăș împotriva pozițiilor noastre de pe Monte dei sei Busi. Am respins și acest atac. În regiunea de graniță din Carintia și Tirol, s'a desfășurat în unele sectoare o vie activitate din partea artileriei. Infanteria italiană aruncată în luptă împotriva conului de munte, ajungând în focul artileriei proprii s'a retras pe coasta de ost a înălțimei. Atacul companiilor dușmane împotriva podului dela graniță, la sud de Schludersbach, precum și atacul italian mai puternic întreprins împotriva Col di Lana (Buchenstein), le-am respins.

Berlin, 4 August. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: Nici un eveniment mai nou.

Pe frontul oriental: Trupele noastre cari îl urmăresc pe dușmanul ce se retrage, au ajuns ieri în regiunea Kupiski la ost de Ponieviet. La nord de Lomza i-am împins pe Ruși în poziția de apărare avansată a cetății. Regimentele din Prusia orientală și occidentală au ocupat, după înfrângerea unei rezistențe foarte violente trecătoare peste Narew, apărate cu fortificații de câmp. Am capturat mai multe mii Ruși, 16 mitraliere. Am început și aci urmărirea. În față Varșoviei i-am alungat pe Ruși din pozițiunea dela Blonie până la brăul extern al forturilor. Armata prințului bavarez, Leopold atacă cetatea.

Pe frontul sudoriental: Unitățile germane din armata colonel-generalului Woyrsch, cari au înaintat peste Vistula, continuă atacul. Trupele austro-ungare din aceasta armată au pus mâna pe întreaga parte apuseană a cetății Ivangorod, până la Vistula. Duș-

manul din fața armatei mareșalului Mackensen a încercat și ieri ca să oprească urmărirea. I-am bătut din nou la Letna, la nordost dela Cholm și la apus de Bug. Dușmanul respins începând de azi dimineată, se retrage între Bug și Vistula în direcția spre nord. Dușmanul se retrage și la Ustilugna lângă Bug și la sud de aceasta localitate.

(Notă. Kupisky se află cam la 40 kilometri spre est dela Poniewiet.)

Trupe japoneze în Europa(?)

München. — „Münchener Neueste Nachrichten” află din Copenhaga: Ziarele parisiene sunt informate, că Japonia a luat măsuri pentru trimiterea unui corp de armată de un jumătate milion oameni în Europa.

Semnarea acordului turco-bulgar.

Roma. — Ziarul „Times” primește știrea că s'ar fi semnat la Sofia compromisul între Bulgaria și Turcia, prin care aceasta cedează linia ferată Mustata-Dedeagaci, inclusiv districtul Dimotica, întinzând astfel granița Bulgariei până aproape de Adrianopol.

Legatiunea Bulgariei din Londra declară însă că nu știe nimic despre semnarea acestui compromis. Este adevărat însă — a afirmat legatiunea — că cesiunea aceasta nu ar putea schimba întru nimic politica guvernului din Sofia.

Bande bulgare pe linia ferată Niș-Salonic.

Atena. — Se anunță din Salonic că numeroase bande bulgare s'au ivit în apropierea liniei ferate Niș-Salonic.

S'a descoperit urmele unui complot de distrugerea liniei ferate care leagă Salonic cu Serbia spre a împiedeca noile transporturi de muniții pentru Serbia.

Bulgaria își întărește granița dinspre Grecia.

Salonic. — Se telegrafiază din Londra că, după știri autentice, Bulgaria își întărește în grabă frontierele sale dinspre Grecia, temându-se ca nu cumva guvernele împătritei înțelegeri să puie în execuție proiectele lor de a trece prin Grecia și Bulgaria trupe anglo-franceze pentru a le duce împotriva Turciei.

† Lucian Șepețianu,

preot, protopresbiter on.

S'a stins o marcantă persoană a trecutului nostru cultural. Din generația frumtașilor noștri, cari cu un sfert de veac înainte au lucrat cu atâta zel pentru ridicarea și înaintarea neamului pe toate terenele. Părintele Șepețianu și-a asigurat un merit nepieritor prin faptul, că a înființat primul cor artistic de țărani, la Românii dincoace și dincolo de Carpați.

Serbările culturale din anii 80—90 ținute la Sibiu—Arad—Timișoara, Turnu-Severin etc. cu concursul corului de țărani din Chisetău, au fost tot atâtea momente atenuante de mândrie și manifestare etnică.

Regretatul Iosif Vulcan cuprins de farmecul unei tradiționale petreceri țărănești a eternizat în „Ruga dela Chisetu”, un frumos tablou idilic prins din mediul veseliei frumoaselor bănățene, unde singur mai poți găsi azi o palpitare de viață curată românească, ferită de vitregia vremurilor noastre. Institutul de credit „Chiseteiana” întemeiat tot de părintele Șepețianu, a promovat fără îndoială mult bunăstarea materială a poporului.

Dormi în pace adevărat muncitor și păstor al neamului tău!

Din prilejul morții preotului Șepețianu, întristata familie a lansat următorul anunț funebru:

Intristați subscrișiți, aducem la cunoștință, că lubitul soț, tată, socru Lucian Șepețianu, preot gr. or. rom., protopresbiter onor., după un morb îndelungat a decedat în 30 Iulie a. c., în al 60-lea an al etății și 36-lea an al fericitei sale căsătorii. Așezarea osemintelor spre vecinicul repaos va avea loc în 1 August, la ora 1 d. a., în cimitirul din Chisetău. În veci amintirea lui! Chisetău, în 31

Iulie n. 1915. Iirina Șepețianu, soție. Ioan, Silvia, Viorica și Sever, fii și fiice. Gheorghe Coșariu, socru. Livia Dr. Șepețianu, Sofia Șepețianu, Dr. Horia N. Comșia, Ov. Dante Gherman, nurori și gineri.

Din acelaș prilej a lansat următorul anunț funebru și inst. „Chiseteiana”:

Institutul de credit și economii „Chiseteiana”, anunță cu durere încetarea din viață a întemeietorului și fostului ei director Lucian Șepețianu, preot gr. or. rom., protopresbiter onor., întâmplată la 30 Iulie n. a. c., în al 60-lea an etății sale. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Chisetău, în 31 Iulie n. 1915. — Direcțiunea.

INFORMAȚIUNI

Arad, 5 August 1915.

Personale. P. S. d. episcop diecezan Ioan I. Papp a plecat la băile din Karlsbad, unde va petrece — după cum suntem informați — vre-o patru săptămâni.

— Petrecând P. S. episcop de Caransebeș — scrie „Drapelul” — vre-o câteva zile la băile Erculane, care e acum mai ales loc de recreație pentru soldații bolnavi și răniți, a luat parte atât Duminecă cât și Luni la serviciul divin în frumoasa capelă gr. or. română din băi, celebrând octogenarul preot din Pecinișca, d. Popovici și ținută fiind strana mai ales de soldații cântăreți din diferite regiuni locuite de Români ai monarhiei. În ambele zile a fost tixită biserica de public, dar mai ales soldați. Lunii fiind Sf. Ilie, a făcut P. S. Sa o rugăciune pentru soldații răniți și morți în război, iar la sfârșitul sfinte slujbe a rostit un mișcător cuvânt către soldați, storcând lacrimi din ochii tuturor. Publicul din băi a aclamat și felicitat pe episcopul, care în aceea zi a serbat și ziua patronului său. Marți a cercetat apoi P. S. Sa pe răniții și bolnavii din spitalele militare ale băilor, mângâindu-i cu cuvinte părintești și împărțindu-le mici cadouri. Au fost zile frumoase, cari vor rămânea adânc tipărite în amintirea celor ce au luat parte.

Ordinul de zi al generalului Boroevici. Comandantul armatei a V-a, generalul de infanterie Boroevici a dat din prilejul recunoștinței ce a primit din partea M. Sale monarhului următorul ordin de zi:

Soldați din armata V!

Distingerea aceasta a comandantului vostru e în primul rând a voastră. Ea e adresată credinței voastre, eroismului vostru fără pereche, hotărârei voastre ferme, ca să nu cedati, fără ordin, nici un petec de pământ din pământul patriei. Copiii și nepoții voștri cu mândrie vor povesti că voi ați luptat la Isonzo.

Soldați din armata a V-a, Comandantul vostru e mândru de voi.

În tabără, 30 Iulie 1915.

Boroevici, m. p.,
general de infanterie.

Doi colaboratori ai ziarului „Matin” căzuți pe câmpul de bătae. Din Lugano se anunță: Doi colaboratori ai ziarului „Le Matin”, Raoul Sainte Marie și Louis Moulin au căzut pe câmpul de bătae.

Dragostea între o bavareză și un prizonier rus. Din München se anunță: Tribunalul din Nürnberg a osândit la șase luni temniță pe o bavareză, care corespundea cu un prizonier rus. În decursul debaterilor a ieșit la iveală din scrisori, că prizonierul rus avea de gând, s'o ia în căsătorie, după război, pe bavareză.

Generalul german Voss a murit. Din Berlin se anunță: În spitalul militar din Metz a murit ieri generalul Voss. Înainte cu câteva săptămâni a fost rănit grav în lupta din jur de Flirey. L'au dus apoi în Metz, dar îngrijirile medicale nu i-au mai putut ajuta.

Scrisoarea lui Radko Dimitriew. Într'o scrisoare adresată unui prieten al său din Sofia, Radko Dimitriew scrie că a reluat conducerea armatei sale și va apăra Ivangorodul. „Noi toți, — scrie Dimitriew — dela soldatul de rând până la general, suntem hotărâți sau să-l înfrângem pe grozavul dușman sau să murim”.

Ultima oră.

CĂDEREA VARȘOVIEI.

Arad. — În cursul înainte amiezii s'au răspândit în Arad vești despre căderea Varșoviei. Nesoșind nici o confirmare oficială a acestor vești, primăria orașului s'a adresat la amiază prin telefon biroului de presă al primului ministru din Budapesta. Dela biroul de presă a sosit răspuns că ministrul apărării țării, baronul Hazai a primit știre despre căderea Varșoviei, dar comunicat oficial încă nu s'a dat despre ocuparea capitalei polone.

IMPRESURAREA IVANGORODULUI.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: Prin spargerea frontului de pe Bug am reperat un succes de mare importanță: s'a clătinat aripa stângă rusească, care se sprijinea pe Bugul superior și care acum se retrage în o altă linie de apărare. Dinspre apus, regimentele din Ardeal fac să se cutremure temelile cetății Ivangorod cucerind enormă pradă de război, iar între Vistula și Wieprz armatele arhiducelui Iosif luptând împotriva unor pozițiuni puternice rusești amenințate dinspre sudost aceasta cetate, care e o poartă a Varșoviei. Tunurile armatei generalului Woyrsch își varsă focul din Domasev și de pe înălțimile Bodzamece asupra liniei ferate ce leagă Ivangorodul cu Varșovia. Rușii, după spargerea frontului lor la Letna, își părăsesc pozițiunile dintre Bug și Vistula și ei se mai apără numai deasupra Nowo-Alexandriei.

POȘTA REDACTIEI O cronică.

Lui Dumitru.

Era o jăvră 'ntre jăvre
Și trăia după palavre,
Trăia viață copioasă,
Cu ce cădea de pe masă,
Dela bunii ei stăpâni,
Groși la burtă, largi la mâni....

Pentru cușcă și mâncare
Stă la pândă 'n drumul mare
Și de ani, ca somnambulă,
Somnambulă, caraulă,
În a publicului hulă,
Latră, bre, jăvră sătulă....

Leonardo Pfligș.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Cine știe?

Fiul meu, Neff József înrolat ca soldat în regimentul 2 de honvezi din Giula, la comp. 9, plutonul 4, a aparținut armatei de apărare dela Przemysl. Dela impresurarea fortăreței n'am primit nici o știre dela el.

Cu respect rog pe aceia cari au avut pe cineva care servește în acest regiment și companie și au ajuns în prinsoare rusească, cari au scris deja acasă la ai lor, să binevoiască a-mi comunica adresa alor lor din Rusia pentru ca să aflu despre soarta fiului meu.

NEFF JOZSEF.
Zádorlak (Temes m.)

(A. 2482)